Overwegingen n.a.v. het ontwerpverkeersbesluit milieuzone Amsterdam 2020/Actieplan Schone Lucht

Zowel Camping Zeeburg als Camping Vliegenbos werken, zeker bij investeringen, aan de duurzaamheid van hun bedrijven en aan het bevorderen van het milieuvriendelijke gedrag van hun gasten.

Bovengenoemd ontwerpverkeersbesluit zal echter grote consequenties hebben voor beide bedrijven en waarschijnlijk ook de continuïteit van beide bedrijven in gevaar brengen. Ter explicatie volgt hierna een onderbouwing van de problemen die bovengenoemd ontwerpverkeersbesluit voor beide bedrijven zal/kan opleveren.

In bijlage 1. wordt een beknopt overzicht gegeven van de voor deze bedrijven relevante trends en marktontwikkelingen. Hierna volgen de onderwerpen die in het kader van deze notitie en ter onderbouwing van de gevreesde problematiek van (groot) belang zijn.

Allereerst de relevante actuele trends en marktontwikkelingen die van groot belang zijn voor het (duurzaam) voortbestaan van beide bedrijven.

- Het NBTC geeft in haar rapportage “Perspectief 2030, bestemming Nederland” uit 2018 aan dat het toerisme de komende jaren nog behoorlijk zal stijgen en dat deze groei vooral afkomstig is van de groeiende groep actieve (binnen- en buitenlandse) senioren, die tijd en geld hebben om te reizen. Het NBTC zal activiteiten gaan ontwikkelen die de spreiding van met name het inkomend toerisme over Nederland moet gaan bevorderen, zodat niet alle inkomende toeristen uitsluitend in en nabij Amsterdam gaan verblijven;
- Stedentrips zijn de snelste stijger op de vrijetijdsmarkt. Tussen 2001 en 2017 groeide het aantal stedentrips vier keer sneller dan de totale vakantiemarkt. Hoewel 70% van de toeristen nog altijd in een hotel verblijft, worden alternatieve accommodatietypes steeds populairder.
- Met name de stadscampings zitten in de lift. Wie een citytrip maakt, kiest steeds vaker voor deze manier van overnachten. Onderzoek van ACSI, de grootste kampeerspecialist van Europa, wijst uit dat maar liefst 80% van de kampeerders de voorkeur geeft aan een camping die in de nabijheid van een ‘levendige’ stad of dorp ligt.
- Onderzoek van kampeerspecialist ACSI onder ruim 12.000 respondenten wijst uit dat kampeerders de nabijheid van een ‘levendige’ stad of dorp het belangrijkste selectiecriterium vinden voor een camping. Bijna 80% kiest hierop een camping uit. De aanwezigheid van goede wandel- en fietsroutes in de omgeving komt op de tweede plaats. Het feit dat de aanwezigheid van culturele bezienswaardigheden -zoals musea- door ruim 40% van de respondenten belangrijk wordt gevonden, is ook illustratief voor de toenemende populariteit van de camping als uitvalsbasis voor een stedentrip.
- Hoewel er al enige jaren sprake is van een afname van het aantal verkochte caravans stijgt de verkoop van het aantal nieuwe en gebruikte campers exponentieel.
- Er staan per 1 januari 2019 118.753 campers in Nederland geregistreerd (Bron: BOVAG). De prognose is dat over tien jaar het aantal campers in Nederland is verdubbeld. 75% van de Nederlandse camperaars 50 jaar of ouder en reist voornamelijk alleen met hun partner. 15-20% van de Nederlandse camperaars zijn gezinnen met kinderen;
- In de eerste onderstaande tabel zijn de aantallen verkochte nieuwe campers in 2017 en 2018 in Europa opgenomen en in de tweede tabel staan de totaal geregistreerde campers per Europees land;

Registratie van nieuwe campers 2018			
Land	2017	2018	procentuele wijziging
België	4.110	4.613	*12,2%*
Denemarken	347	592	*70,6%*
Duitsland	40.568	46.859	*15,5%*
Finland	1.390	1.573	*13,2%*
Frankrijk	21.333	23.878	*11,9%*
Groot Britannië	14.062	14.691	*4,5%*
Italië	5.101	6.156	*20,7%*
Nederland	1.736	1.978	*13,9%*
Noorwegen	3.630	4.166	*14,8%*
Oostenrijk	1.230	1.480	*20,3%*
Portugal*	219	256	*16,9%*
Slovenië	230	278	*20,9%*
Spanje	3.953	4.857	*22,9%*
Zweden	6.405	7.212	*12,6%*
Zwitserland	4.516	4.460	*-1,2%*
Overigen*	1.924	1.988	*3,3%*
Totaal	**110.754**	**125.037**	*12,9%*

** Inschattingen* *Bron: European Caravan Federation (ECF)*

Campers in (geregistreerd) gebruik	
Land	per 31-12-2018
België	45.000
Denemarken	10.486
Duitsland	532.687
Finland	56.889
Frankrijk	504.881
Groot Britannië	225.000
Italië	221.000
Nederland	118.753
Noorwegen	49.677
Oostenrijk	27.000
Portugal*	10.000
Slovenië	4.900
Spanje	30.000
Zweden	99.913
Zwitserland	59.801
Overigen*	12.500
Totaal	**2.008.487**

Bron: Informatie van leden European Caravan Federation (ECF)

- In de bijlagen 2. en 3. staan de verkopen van nieuwe, gebruikte en jong gebruikte caravans en campers in de periode 2008 t/m 2019.

Uit deze informatie blijkt dat de markt van campers steeds belangrijker wordt voor kampeerbedrijven en zeker voor stadscampings.

Camperaars recreëren alle seizoenen van het jaar. De kortere reisdoelen (1-3 dagen) zijn gericht op weekeind- en weektrips voor bijvoorbeeld familiebezoek, het bijwonen van club- en sportactiviteiten of andere uitstapjes in eigen land, met name richting kust en steden.

Enkele kenmerken en voorkeuren van deze doelgroep worden weergegeven in een recent onderzoek van het NKC (Nederlandse Kampeerauto Club), met 50.000 leden de grootste Europese camperclub.

Hieronder volgen enkele van deze kenmerken:

Voorkeur voor overnachten

- 40% van de overnachtingen vindt plaats op een vrije of speciaal aangewezen camperplaats. Camperaars accepteren het ontbreken of slechts in beperkte mate aanwezig zijn van faciliteiten. Het gevoel van ultieme vrijheid is veelal overheersend.
- 54% van de overnachtingen vindt echter plaats op een camping, die vaak het einddoel van de dagreis is. Met name de faciliteiten en veiligheid die een camping biedt, worden gewaardeerd en daardoor worden de kosten en beperkte toegang- en openingstijden van de camping van harte geaccepteerd.
- 6% van de camperaars heeft geen specifieke voorkeur; de voorzieningen, prijs/kwaliteitsverhouding en de ligging ten opzichte van de te bezoeken adressen zijn hier doorslaggevend.

Overige typeringen Nederlandse camperaar

- 50% van de camperaars behoort tot de hoge(re) sociale klasse;
- Door realisatie van een camperlocatie wordt het voor veel binnen- en buitenlandse camperaars nog interessanter een stad, dorp of attractie voor één of meerdere dagen aan te doen.
- Het belangrijkste item voor een camperaar is de veiligheid van een (legale) overnachtingsplaats. Daarna volgt vindbaarheid. De overige aspecten worden in volgorde van belangrijkheid weergegeven in nevenstaande tabel .

Kenmerken locatie camperparken		
1	Veiligheidsgevoel	9,02
2	Overnachten is officieel toegestaan	8,83
3	Makkelijk te vinden/goede signalering	8,55
4	Rustige omgeving	8,49
5	Redelijke prijs	8,44
6	Aanwezigheid basisvoorzieningen (elektra, water, lozingspunt afvalwater)	8,27
7	Specifieke ligging nabij centrum plaats	7,58
8	Gezelligheid door aanwezigheid andere camperaars	6,84
9	Dichtbij openbaar vervoerhalte	6,31

Zoals uit bovenstaande gegevens en met name uit de bijlage 3. blijkt, groeit niet alleen de verkoop van nieuwe campers, maar ook die van gebruikte campers (van 4.250 in 2008 naar 12.572 in 2019). De aanschaf van nieuwe campers is niet goedkoop (vanaf ca. € 50.000), maar ook (gekeurde) gebruikte campers kosten nog redelijk veel geld (vanaf ca. € 22.500). Omdat het aantal kilometers niet vergelijkbaar is met het gebruik van personenauto's of "normale" bestelauto's gaan campers ook langer mee. Dit geldt voor zowel Nederland als het buitenland.

Camping Zeeburg en Camping Vliegenbos hebben de afgelopen jaren op een duurzame wijze ingespeeld op de wensen en eisen van hun gasten, die vrijwel allemaal kiezen voor een kort verblijf om Amsterdam te bezoeken en daarvoor als verblijfseenheid een tent, caravan of camper gebruiken of gebruik maken van de (glamping)units die op beide parken verhuurd worden.

Beide bedrijven onderschrijven het belang van schone lucht en denken daarom graag mee aan pragmatische maatregelen die dit kunnen bevorderen. Daarom worden alle gasten actief benaderd om voor hun bezoek aan (het centrum van de) stad uitsluitend gebruikt te maken van de door de gasten meegebrachte fietsen, de op/via de camping te verkrijgen verhuurfietsen of het openbaar vervoer. Met name de grote (en nog steeds groeiende) groep (buiten- en binnenlandse) senioren hechten zeer aan duurzaamheidskenmerken van hun vakantiebestemming.

Camping Zeeburg heeft ter onderstreping van zijn keuze voor duurzaamheid niet alleen een Gouden Greenkey-certificering, maar heeft in samenwerking met het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, de Stichting Innovatie Recreatie en Ruimte en brancheverenigingRECRON een Green Deal gesloten om de uitbreiding van de camping op een landschappelijk in gepast kampeereiland, zo duurzaam mogelijk en met instandhouding van de provinciale ecologische verbindingszone, te realiseren.

Ook Camping Vliegenbos is volop bezig om de duurzaamheid van het bedrijf te verhogen, met name bij noodzakelijke verbouwingen en in de dagelijkse gang van zaken.

In het ontwerpverkeersbesluit milieuzone Amsterdam 2020 wordt voorgesteld om m.i.v. november 2020 binnen de Ring A10 nog alleen dieselbestelauto's met emissieklasse 4 of hoger toe te staan. Dat betekent dat een deel van Noord wordt toegevoegd en 7 (voormalige) bedrijventerreinen (alleen de gedeeltes binnen de Ring A10): Amstel Business Park, Schinkel, Westpoort, Houthavens, RAI, Cruquius en Zeeburgereiland.

Vanaf 2025 moet het gebied binnen de Ring A10 zelfs geheel uitstootvrij zijn voor wat betreft vracht- en bestelwagens. En m.i.v. wordt de milieuzone vervolgens uitgebreid tot aan de stadsgrenzen.

Camping Vliegenbos en Camping Zeeburg liggen net binnen de Ring A10 en hun gasten zullen dus moeten gaan voldoen aan bovenstaand ontwerpverkeersbesluit en de daarin voorgestelde voorwaarden, hetgeen met name de doelgroep camperaars gaat treffen, omdat veel van de bestaande campers (zowel uit binnen- als buitenland) onder de classificatie dieselbestelauto vallen.

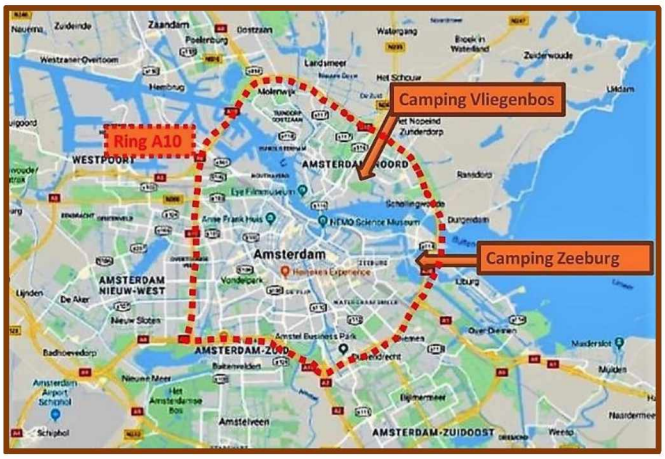

Veel van deze campers zijn ouder dan 2005 en mogen dus, als de plannen worden doorgezet, beide campings al vanaf november 2020, niet meer bezoeken.

M.i.v. 2025 mogen ook de jongere campers niet meer naar de beide campings rijden. Dit zal niet alleen de camperaars treffen omdat zij verder van het stadscentrum moeten gaan verblijven, maar ook de exploitatie van de beide campings zwaar onder druk zetten en daarmee de mogelijkheden om door (duurzame) investeringen tegemoet te kunnen blijven komen aan de wensen en eisen van hun gasten.

Bovendien zal de samenstelling van toekomstige gasten “verschralen”, hetgeen zeker niet zal bijdragen aan de gewenste diversiteit en rust op beide bedrijven.

De producenten van campers geven aan dat zij de komende jaren nog geen elektrisch alternatief hebben, vooral ook omdat de auto’s zwaar zijn en de noodzakelijke actieradius groot moet zijn.

Als er geen ontheffing/uitzondering wordt opgenomen in het definitieve verkeersbesluit, zullen beide succesvolle campings te maken krijgen met dezelfde neergaande lijn die andere Nederlandse kampeerbedrijven al jaren treft (zie ook bijlage 1), hun investeringen van de afgelopen jaren, in met name goed geoutilleerde camperplaatsen, teniet zien gaan, hun omzet aanzienlijk zien afnemen en zal daarmee de continuïteit van beide bedrijven vrijwel zeker op het spel gezet worden.

Gezien de ligging van beide stadscampings aan de rand van de Ring A10 en de bestaande mogelijkheid om toekomstige camperaars uitsluitend via een bepaalde (in overleg vast te stellen) route naar de beide campings te leiden, zou dit probleem in ieder geval tot 2030 opgelost kunnen worden, zonder dat de vervuiling van de lucht daardoor ernstig verhoogd wordt. Beide campings kunnen hun en zullen hun gasten dan op de vastgestelde route en bepalingen wijzen en door melding van de kentekens van hun gasten zodat deze vergeleken kunnen worden met de gefotografeerde kentekens, samen met de gemeente kunnen voorkomen dat afgeweken wordt van de vastgestelde, toegestane route voor campers.

Gevraagd wordt daarom om de continuïteit van zowel Camping Vliegenbos als Camping Zeeburg niet in gevaar te brengen en daarom, in ieder geval tot 2030, een uitzonderingspositie/ontheffing in het leven te roepen voor campers die uitsluitend via een, in overleg, vastgestelde route naar en van beide bedrijven mogen rijden.

Beide bedrijven zouden graag, op korte termijn, in een gesprek e.e.a. toelichten en vervolgens samen met de gemeente Amsterdam de voorgestelde uitzonderingspositie/ontheffing definiëren. Op die manier wordt tevens voorkomen dat Camping Zeeburg een zienswijze moet gaan indienen.

Bijlage 1.

Onderstaand volgt een samenvatting van de voor zowel Camping Zeeburg als Camping Vliegenbos relevante trends en marktontwikkelingen zoals die zijn opgenomen in het, eind november 2019 verschenen, Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2019. Dit rapport van Pleasureworld NRIT, CBS, NBTC Holland Marketing en CELTH geeft een actueel inzicht in de belangrijkste trends en ontwikkelingen op het gebied van toerisme, recreatie en vrije tijd. In het rapport wordt o.a. ingegaan op het vrijetijds- en vakantiegedrag van Nederlanders, het inkomend en internationaal toerisme, het aanbod en gebruik van logiesaccommodaties en de diverse deelsectoren van de gastvrijheidseconomie.

- In 2018 gingen 14,1 miljoen Nederlanders op vakantie. Dit is 83,3% van de 16,9 miljoen inwoners van Nederland in dat jaar. Zij gingen samen 40,9 miljoen keer op vakantie, 18,7 miljoen keer in Nederland en 22,1 miljoen keer daarbuiten. In onderstaande tabel wordt de deelname van Nederlanders aan vakanties in 2018 weergegeven:

Deelname Nederlanders aan vakanties naar achtergrondkenmerken, 2018

	%
Totaal	**83,3%**

Geslacht	%
Mannen	82,6%
Vrouwen	84,0%

Leeftijd	%
Jonger dan 15 jaar	91,6%
15 t/m 24 jaar	80,3%
25 t/m 34 jaar	86,5%
35 t/m 44 jaar	86,0%
45 t/m 54 jaar	85,1%
55 t/m 64 jaar	81,7%
65 t/m 74 jaar	79,3%
75 jaar of ouder	65,7%

Migratieachtergrond	%
Nederland	83,3%
Westers	84,8%
Niet-Westers	81,5%

Burgerlijke staat	%
Gehuwd of geregistreerd partnerschap	85,5%
Gescheiden	73,7%
Verweduwd	66,7%
Nooit gehuwd geweest	83,7%

Hoogst voltooide opleiding	%
Geen of basisonderwijs	87,9%
VBO, MBO1,AVO-onderbouw	77,2%
HAVO, VWO, MBO	82,6%
HBO, WO-Bachelor	87,3%
WO-master, Doctor	93,8%

Aantal kinderen in huishouden	%
Geen	79,2%
1 kind	88,0%
2 kinderen	90,6%
3 of meer kinderen	91,6%

Maatschappelijke positie	%
Werkzaam in loondienst	88,4%
Werkzaam als zelfstandige	85,2%
Werkloos	67,5%
Arbeidsongeschikt	62,9%
(School)kind of student	87,6%
Huisvader of huisman/ huismoeder of huisvrouw	76,8%
Gepensioneerd of met prépensioen	73,7%

Bruto inkomen van huishouden	%
Kwartiel 1 (laagste)	66,9%
Kwartiel 2	74,2%
Kwartiel 3	86,0%
Kwartiel 4 (hoogste)	91,6%

Bron: CBS, CVO 2018

- Gelderland mocht zich in 2018 verheugen op het grootste aandeel binnenlandse vakanties van Nederlanders. In dat jaar ontving deze provincie 2,9 miljoen Nederlandse toeristen, een zesde van alle vakanties op eigen bodem. Limburg stond in 2018 met ruim 2,1 miljoen vakanties op de tweede plaats, direct gevolgd door Noord-Brabant met bijna 2,1 miljoen toeristische reizen.

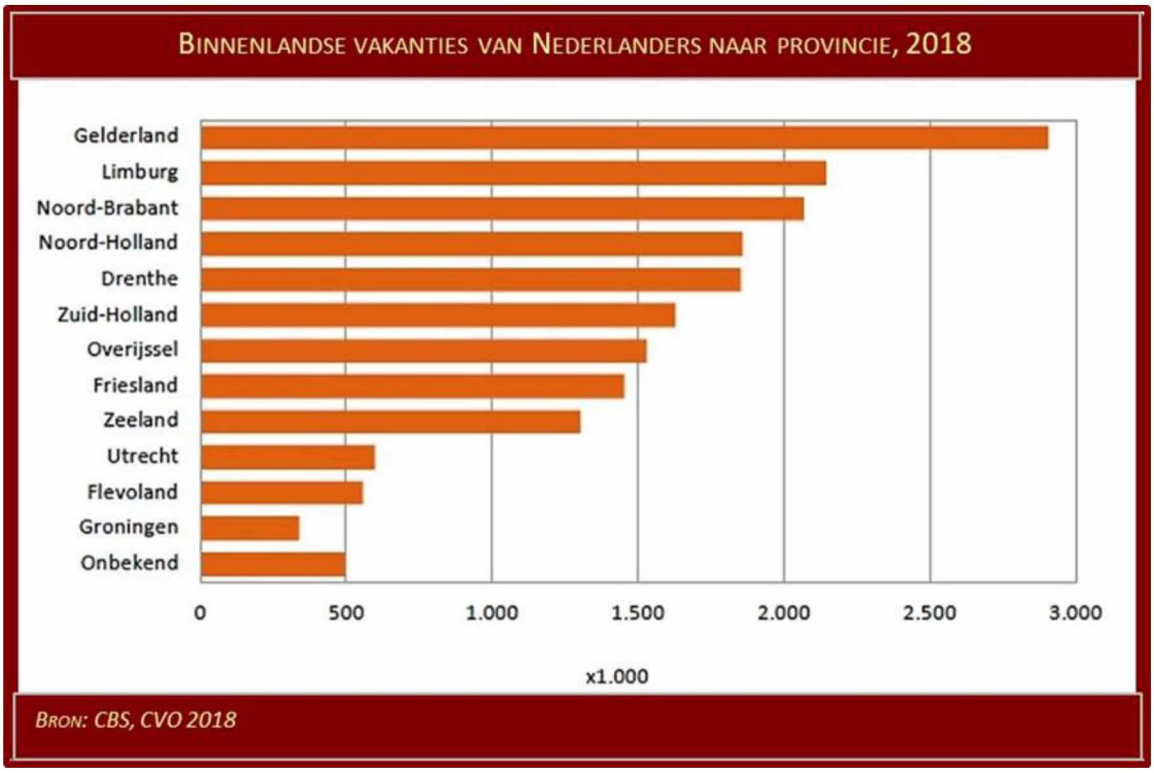

- Gezamenlijk besteedden Nederlanders 21,3 miljard euro aan vakanties in 2018, ofwel 1.260 euro per Nederlander. Voor Nederlanders die in 2018 één of meer keren op vakantie gingen, lag dit bedrag uiteraard hoger, namelijk op 1.510 euro per vakantieganger. Een gemiddelde vakantie kostte ruim 520 euro per persoon. Een vakantie in het buitenland was goed voor gemiddeld 790 euro, een vakantie in Nederland voor 210 euro;
- In 2018 hebben bijna 19 miljoen buitenlandse meerdaagse toeristen Nederland bezocht; zo'n 850.000 meer dan in 2017 (+5%). Zij boekten samen 47 miljoen overnachtingen; bijna 3 miljoen meer dan een jaar eerder (+6%) en 7,5 miljoen meer dan in 2016. Het inkomende toerisme groeit dus ook in 2018 verder door.
- Net zoals in 2017 kwamen de meeste toeristen in 2018 uit Duitsland (5,7 miljoen), België (2,4 miljoen) en het Verenigd Koninkrijk (2,2 miljoen). Met name uit Duitsland en België kwamen in 2018 meer toeristen, resp. +9,5% en +9,0%; het aantal Britten bleef gelijk.
- Het overgrote deel van de buitenlandse toeristen in Nederland verblijft in een hotel. In 2018 ging het om meer dan 14,7 miljoen hotelgasten, 78% van het totale aantal buitenlandse toeristen in dat jaar;
- Begin 2019 telde Nederland 1.390 huisjesterreinen, 2.739 kampeerterreinen en 906 groepsaccommodaties. Deze bieden gezamenlijk zo'n 1,1 miljoen slaapplaatsen aan.
- In 2018 zijn er weer veel vakantiebungalows gebouwd maar is het aantal huisjesterreinen spectaculair gedaald (minus 14%). Het aantal slaapplaatsen op de huisjesterreinen is echter wel toegenomen (+6%).
- Ook het aantal groepsaccommodaties is afgenomen t.o.v. 2017 (-15%).
- De dalende trend in het aanbod van kampeeraccommodaties heeft zich ook in 2018 voortgezet (minus 62 terreinen);
- Het aantal gasten op huisjesterreinen is afgelopen jaar met ruim 2% gestegen t.o.v. het jaar daarvoor. Ten opzichte van 2017 konden de campings bijna 10% meer gasten welkom heten, vooral het aantal buitenlandse gasten groeit de laatste jaren sterk. Alle groepsaccommodaties bij elkaar ontvingen in 2018 ruim 5% meer gasten.

- In onderstaande tabellen worden de bestemmingen van zowel binnen- als buitenlandse gasten per type verblijfsaccommodatie weergegeven. Onder "Overig Nederland" vallen met name de 4 grote steden excl. de Noordzeebadplaatsen en de niet onder de 5 andere Toeristische landsdelen vallende gebieden;

Bestemming binnen- en buitenlandse gasten								
	aantal gasten uit Nederland x 1.000				*aantal gasten uit buitenland x 1.000*			
	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Huisjesterreinen								
Kust	1.059	1.092	1.183	1.121	860	917	1.002	1.073
Watersportgebieden	607	582	649	651	351	376	415	441
Bos en Heide Midden-Nederland	933	867	914	924	84	87	128	136
Bos en Heide Noordoost-Nederland	1.175	1.154	1.271	1.316	212	225	300	329
Bos en Heide Zuid-Nederland	1.806	1.770	1.686	1.723	664	724	724	745
Overig Nederland	135	127	154	138	50	58	64	66
Totaal huisjesterreinen	**5.714**	**5.592**	**5.858**	**5.872**	**2.222**	**2.387**	**2.633**	**2.791**
Kampeerterreinen								
Kust	669	682	617	650	468	486	529	584
Watersportgebieden	350	295	290	372	142	122	135	148
Bos en Heide Midden-Nederland	517	548	472	527	59	67	87	107
Bos en Heide Noordoost-Nederland	562	517	518	528	30	37	44	49
Bos en Heide Zuid-Nederland	601	657	594	598	97	110	117	137
Overig Nederland	151	150	136	162	147	142	142	165
Totaal kampeerterreinen	**2.850**	**2.848**	**2.626**	**2.838**	**942**	**964**	**1.054**	**1.191**
Groepsaccommodaties								
Kust	201	151	172	184	37	26	31	46
Watersportgebieden	125	119	145	133	7	7	7	13
Bos en Heide Midden-Nederland	282	258	299	328	5	2	4	12
Bos en Heide Noordoost-Nederland	280	276	271	303	15	15	19	11
Bos en Heide Zuid-Nederland	407	418	476	440	11	18	21	38
Overig Nederland	42	42	45	59	2	2	3	7
Totaal groepsaccommodaties	**1.337**	**1.264**	**1.407**	**1.447**	**77**	**70**	**85**	**127**

Bron: CBS Statline

- De afgelopen jaren zijn de navolgende bewegingen in de verblijfsrecreatieve branche duidelijk zichtbaar geworden:
  - de gast: van uniciteit tot massabeleving;
  - de overheid: inzet op vitalisering van de sector;
  - technologische ontwikkelingen, zoals data-analyse, zijn steeds belangrijker.

  Bedrijven in de verblijfsrecreatieve sector reageren hier vooral op een of meer van onderstaande manieren op:
  - luxe, luxer en nog luxer
  - ontwikkeling in het natuurkamperen
  - verdergaande ontwikkeling in (Glamping)accommodatietypen
  - investeringen in faciliteiten, vooral in waterpret
  - de roep van Het Grote Geld (overnames door (grote) bedrijven uit Frankrijk, maar ook uit Nederland)
- De verkoop van campers zit de laatste jaren fors in de lift. Er staan per 1 januari 2019 118.753 campers in Nederland geregistreerd (Bron: BOVAG). De prognose is dat over tien jaar het aantal campers in Nederland is verdubbeld. 75% van de Nederlandse camperaars 50 jaar of ouder en reist voornamelijk alleen met hun partner. 15-20% van de Nederlandse camperaars zijn gezinnen met kinderen;
- Het aantal horecabedrijven steeg in 2019 voor het negende jaar op rij naar ruim 57.000 bedrijven. Horeca Nederland maakt zich inmiddels grote zorgen om de explosieve groei van het aanbod in de horeca.
- Van alle Nederlanders heeft in 2018 19% een binnenlandse hotelvakantie geboekt. Dat zijn in totaal 3,2 miljoen Nederlanders die samen 4,9 miljoen binnenlandse hotelvakanties hebben beleefd. Tussen 2017 en 2018 is het aantal binnenlandse hotelvakanties met een kleine 4% gedaald.

- Volgens de Rabobank maken de horeca- en recreatiesector de beste jaren ooit mee. Toch zijn er zorgen voor de toekomst. De groei van particuliere consumptie vlakt af, personeelstekorten spelen ondernemers parten, de kritiek vanuit de samenleving op de sector groeit en we staan aan de vooravond van overnames door grote internationale partijen. Volgens de bank zit de horeca- en recreatiesector nog steeds in een groeifase. Consumenten geven meer uit en ook de hoeveelheid buitenlandse gasten blijft toenemen. Maar de groei in 2019 zal minder uitbundig zijn dan in 2018. Voor 2019 verwacht Rabobank dat de groei uitkomt op 1,6 procent;
- Ondernemers zullen, met in het achterhoofd, het grillige, dynamische en vooral ook prijsgevoelige karakter van de vrijetijdssector, continu moeten inspelen op de steeds weer wijzigende consumentenbehoeften;
- Door de snelheid van de veranderingen en de verkorting van de productlevenscyclus is het voor hen echter onmogelijk om overal op in te haken. Er moeten dus keuzes gemaakt worden m.b.t. doelgroep(en) en de daarbij behorende producten. Het basisproduct (standplaats/woning, sanitair, nutsvoorzieningen, etc.) moet altijd voldoen aan de eisen die daaraan gesteld (mogen) worden.

Bijlage 2.

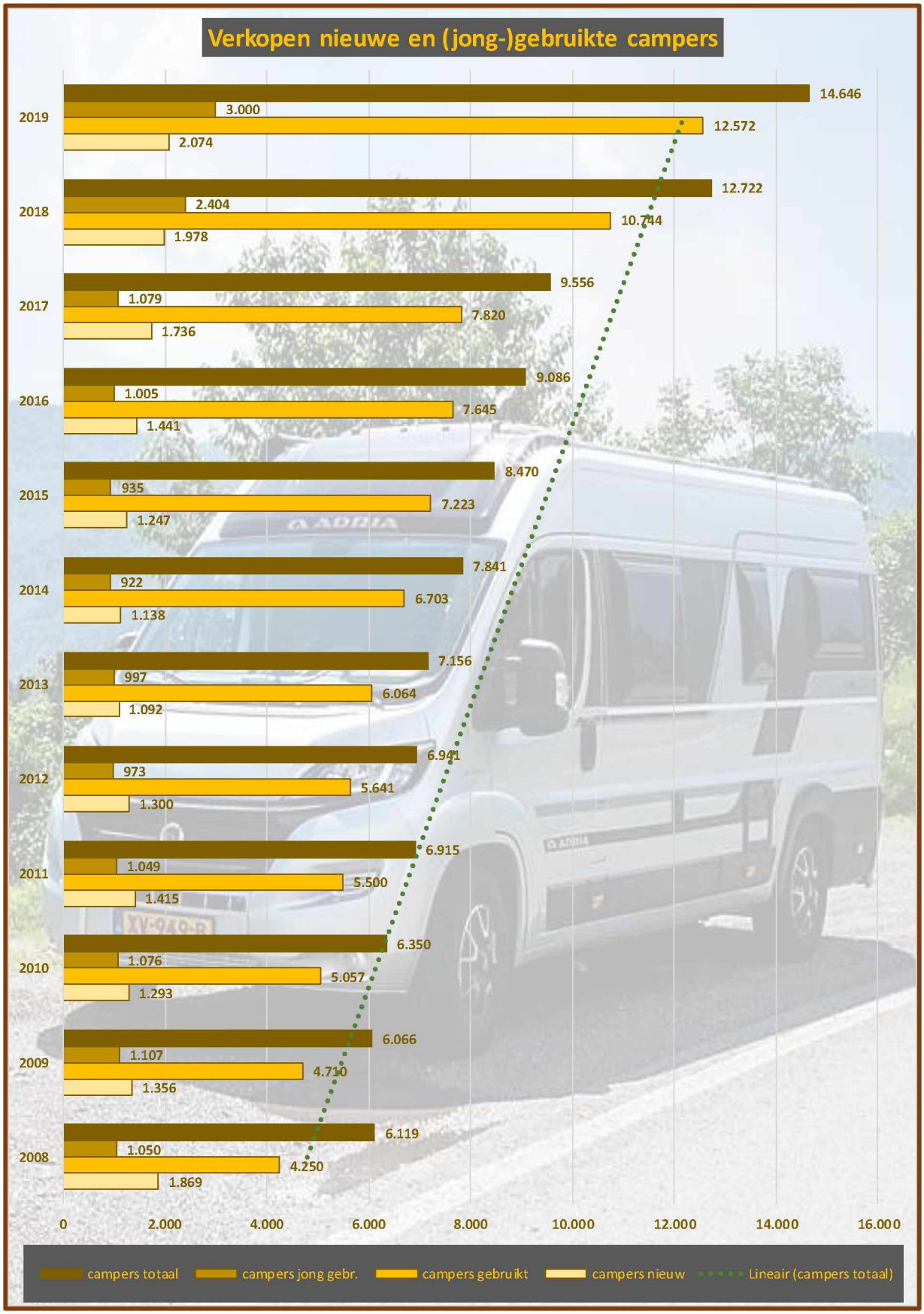
Verkopen nieuwe en (jong-)gebruikte campers
2019
14.646
3.000
12.572
2.074
2018
12.722
2.404
10.744
1.978
2017
9.556
1.079
7.820
1.736
2016
9.086
1.005
7.645
1.441
2015
8.470
935
7.223
1.247
2014
7.841
922
6.703
1.138
2013
7.156
997
6.064
1.092
2012
6.941
973
5.641
1.300
2011
6.915
1.049
5.500
1.415
2010
6.350
1.076
5.057
1.293
2009
6.066
1.107
4.710
1.356
2008
6.119
1.050
4.250
1.869
0
2.000
4.000
6.000
8.000
10.000
12.000
14.000
16.000
campers totaal
campers jong gebr.
campers gebruikt
campers nieuw
Lineair (campers totaal)

Bijlage 3.

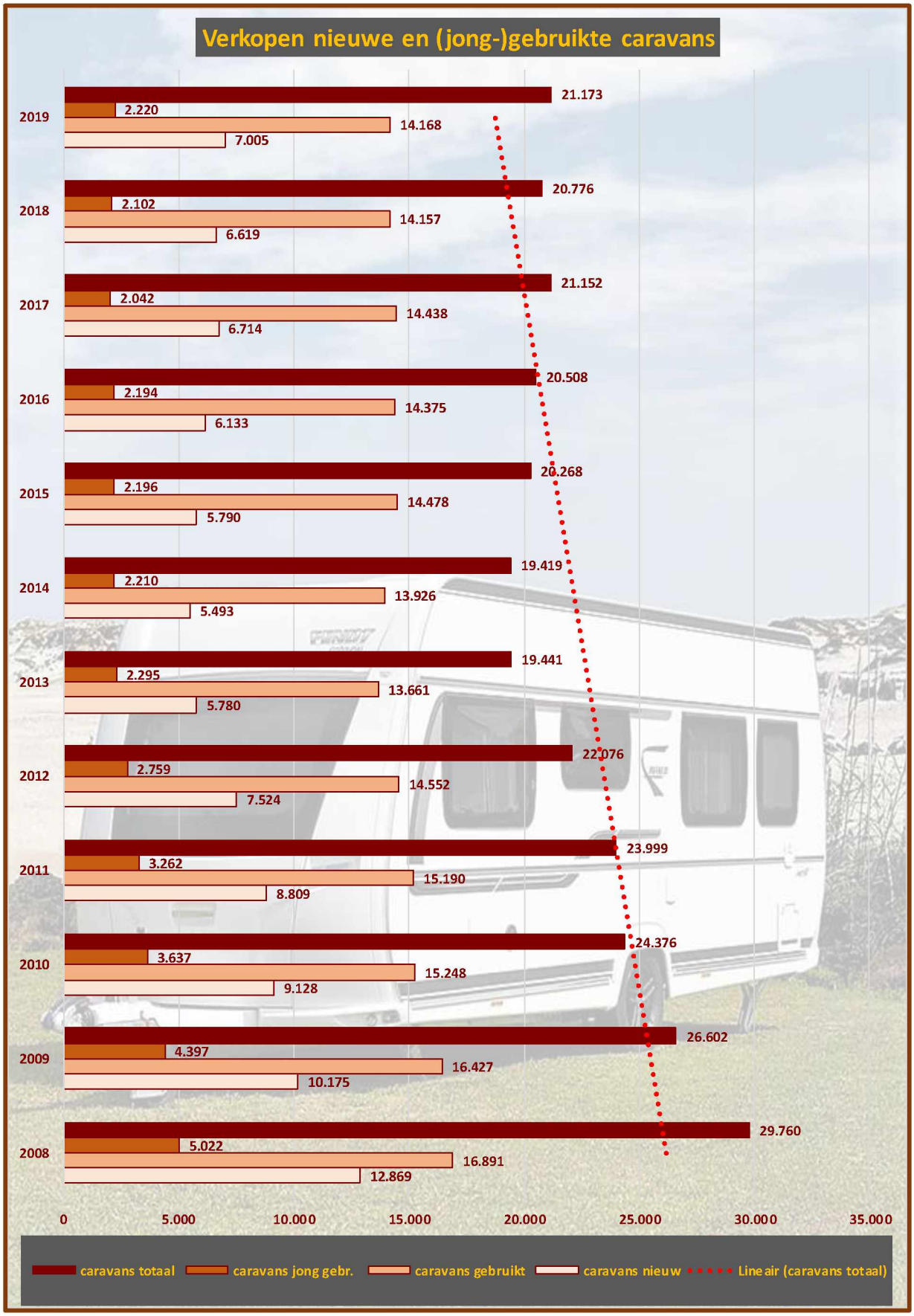
Verkopen nieuwe en (jong-)gebruikte caravans
2019
21.173
2.220
14.168
7.005
2018
20.776
2.102
14.157
6.619
2017
21.152
2.042
14.438
6.714
2016
20.508
2.194
14.375
6.133
2015
20.268
2.196
14.478
5.790
2014
19.419
2.210
13.926
5.493
2013
19.441
2.295
13.661
5.780
2012
22.076
2.759
14.552
7.524
2011
23.999
3.262
15.190
8.809
2010
24.376
3.637
15.248
9.128
2009
26.602
4.397
16.427
10.175
2008
29.760
5.022
16.891
12.869
0
5.000
10.000
15.000
20.000
25.000
30.000
35.000
caravans totaal
caravans jong gebr.
caravans gebruikt
caravans nieuw
Lineair (caravans totaal)